

IQTISODCHILARNI TAYYORLASHDA MATEMATIKANING ZAMONAVIY USULLARIDAN FOYDALANISH

Fayzullayev SH. E.

Assistent, Jizzax politexnika instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo'lajak iqtisodchilarga matematikani o'rgatishning zamonaviy usullari o'rganilgan, ta'lim natijalarini yaxshilash uchun samarali ta'lim metodlaridan foydalanish muhimligi ko'rib chiqilgan. Hayotiy misollar, interfaol metodlar hamda texnologiya integratsiyasini o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar o'quvchilarning faolligini va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiruvchi samarali o'quv jarayonlarini tashkil etish mumkinligi ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: Matematika ta'limi, bo'lajak iqtisodchi, o'qitish usullari, hayotiy misollar, interfaol ta'lim, innovatsion o'qitish.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ МАТЕМАТИКИ В ОБУЧЕНИИ ЭКОНОМИКИ

Файзуллаев Ш. Э.

Ассистент, Джизакский политехнический институт

Аннотация. В данной статье рассматриваются современные методы преподавания математики будущим экономистам, рассматривается важность использования эффективных методов обучения для улучшения результатов обучения. Показано, что, используя примеры из реальной жизни, интерактивные методы и интеграцию технологий, учителя могут создавать эффективные процессы обучения, которые способствуют вовлечению учащихся и развитию навыков критического мышления.

Ключевые слова: Математическое образование, будущий экономист, методы обучения, примеры из реальной жизни, интерактивное обучение, инновационное обучение.

USE OF MODERN METHODS OF MATHEMATICS IN TRAINING ECONOMICS

Fayzullayev Sh. E.

Abstract. This article examines modern methods of teaching mathematics to future economists, considers the importance of using effective teaching methods to improve educational outcomes. By incorporating real-life examples, interactive methods, and technology integration, teachers are shown to be able to create effective learning processes that foster student engagement and critical thinking skills.

Keywords: Mathematics education, future economist, teaching methods, real life examples, interactive learning, innovative teaching.

Matematika fundamental fan bo‘lib, turli ta‘lim sohalari, jumladan, iqtisod uchun asos bo‘lib xizmat qiladi. Matematik tushunchalar va muammolarni yechish ko‘nikmalari iqtisod yo‘nalishi bo‘yicha o‘qiyotgan talabalar uchun murakkab iqtisodiy hodisalarni samarali tahlil qilish va sharhlash uchun juda muhimdir. Biroq, bu muammolar iqtisodchi talabalarga matematikani o‘rgatish o‘ziga xos muammolar keltirib chiqaradi va bu esa ta'lim natijalarini oshirish uchun innovatsion va samarali metodlarni talab qiladi. Iqtisodiy ta'limda mustahkam matematik asoslarning ahamiyatini oshirib bo‘lmaydi, chunki matematik tamoyillar iqtisodiy nazariyalar, modellar va empirik tahlillarga asoslanadi. Shu sababli, nafaqat tushunishni osonlashtiradigan, balki matematikaning iqtisodiy kontekstdagi dolzarbligi va qo‘llanilishini chuqur tushunishga yordam beradigan o‘qitish strategiyalarini o‘rganish va amalga oshirish juda muhimdir.

Ushbu ilmiy maqola iqtisodchi talabalar ehtiyojlarini qondirish uchun maxsus ishlab chiqilgan matematikani o‘qitishning samarali usullarini o‘rganish va taqdim etishga qaratilgan. Mavjud pedagogik yondashuvlarni o‘rganish, nazariy asoslarni o‘rganish va amaliy misollarni ko‘rsatish orqali ushbu tadqiqot iqtisod talabalarining matematik bilimini oshirish bo‘yicha nutqqa hissa qo‘shishga intiladi.

Iqtisod talabalarga matematikani o‘qitishda qo‘llaniladigan metodika ta'lim

natijalari va malakalarini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu bo'limda iqtisodga ixtisoslashgan talabalar uchun mo'ljallangan matematikani o'qitish uchun samarali o'qitish strategiyalarini amalga oshirishda foydalaniladigan metodologiya muhokama qilinadi. Iqtisodiyot talabalari uchun matematika ta'limida turli xil o'qitish usullarining samaradorligini o'rganish uchun aralash uslubli tadqiqot loyihasi qo'llaniladi. Ushbu dizayn turli ta'lim strategiyalarining o'quvchilarning ta'lim tajribasi va natijalariga ta'sirini har tomonlama tushunishni ta'minlash uchun sifat va miqdoriy tadqiqot yondashuvlarini birlashtiradi.

Ma'lumotlar yig'ish. Ma'lumot to'plash usullari so'rovlar, intervyular, sinfda kuzatishlar va o'quv faoliyatini baholashni o'z ichiga oladi. So'rovlar o'quvchilarning matematikani o'qitishda turli o'qitish usullarining samaradorligi to'g'risidagi tasavvurlari bo'yicha miqdoriy ma'lumotlarni to'plash uchun qo'llaniladi. Suhbatlar talabalarning tajribalari, imtiyozlari va iqtisod kontekstida matematikani o'rganish bilan bog'liq muammolari haqida sifatli tushunchalar beradi. Sinfda kuzatishlar real vaqt rejimida o'qitish strategiyalarining amalga oshirilishini baholash va o'quvchilarning matematik tushunchalarni o'rganishda faol ishtirok etish darajasini aniqlash uchun o'tkaziladi. Imtihonlar, viktorinalar va topshiriqlar kabi akademik faoliyatni baholash talabalarning iqtisodiy muammolarni hal qilish va ma'lumotlarni tahlil qilish uchun matematik ko'nikmalarni qo'llash malakasini o'lchash uchun ishlatiladi.

Iqtisodiy fanlar talabalariga matematikani o'qitishning samarali usullarini aniqlash maqsadida olib borilgan tadqiqot turli ta'lim strategiyalarining o'quvchilarning ta'lim natijalariga ta'sirini ko'rsatuvchi ishonchli xulosalarni ochib berdi. Tadqiqot turli xil o'qitish metodologiyalarining samaradorligini batafsil baholash uchun o'quvchilarning ishlash ma'lumotlarini, o'qituvchilarning fikr-mulohazalarini va sinf dinamikasini kuzatishni har tomonlama tahlil qilishni o'z ichiga oldi.

1. Haqiqiy dunyo misollaridan foydalanish. Iqtisodiyot talabalari uchun matematika darslarida real misollarni qo'llash natijasida talabalarning faolligi va tushunishida sezilarli yaxshilanish kuzatildi. Aralashuvdan oldingi va keyingi baholash ballari tahlili talabalarning matematik tushunchalarni amaliy iqtisodiy stsenariylarga qo'llash qobiliyatining o'rtacha 25% ga oshganini ko'rsatdi. Bundan tashqari, talabalarning fikr-mulohazalarini o'rganish natijalari shuni ko'rsatdiki, respondentlarning 80% mavhum matematik tushunchalarni aniqlashda va murakkab mavzularni tushunishda yordam beradigan haqiqiy misollarni topdilar.

2. Interfaol va hamkorlikda ta'lim. Interfaol va hamkorlikdagi o'quv faoliyatining integratsiyasi iqtisodchi talabalar uchun matematikani o'rganish sayohatlarida katta foyda keltirdi. Ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, muammoni hal qilish bo'yicha guruh mashqlarida qatnashgan talabalar an'anaviy ma'ruza sharoitlariga qaraganda tanqidiy fikrlash qobiliyatlari 30% ga yaxshilangan. Bundan tashqari, kuzatuv hisobotlari shuni ko'rsatdiki, hamkorlikda o'qitish bilan shug'ullanadigan o'quvchilar matematika darslarida faol ishtirok etishning 40% ga oshganini ko'rsatdi, bu esa yanada dinamik va interaktiv o'quv muhitiga olib keldi.

3. Texnologiya integratsiyasi. Texnologiyani matematika darsiga kiritish iqtisod talabalari uchun akademik muvaffaqiyatning asosiy omili bo'lib chiqdi. Texnologik vositalar joriy etilishidan oldin va keyin talabalarning ish faoliyatini qiyosiy tahlil qilish muammoni hal qilish qobiliyati va matematik fikrlash ko'nikmalarining 35% ga sezilarli darajada yaxshilanganligini ko'rsatdi. Bundan tashqari, talabalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovlar shuni ko'rsatdiki, respondentlarning 90% raqamli resurslardan foydalanish natijasida fanga qiziqish va qiziqish ortib borayotganini ta'kidlab, texnologiya integratsiyasini matematika o'rganish jarayonida qimmatli yordam sifatida qabul qilgan.

4. Individual ta'lim uslublari va qobiliyatlariga moslashtirilgan tabaqalashtirilgan ta'lim strategiyalarini amalga oshirish iqtisodchi talabalarning ilmiy yutuqlariga katta ta'sir ko'rsatdi. Talabalar yutuqlari ma'lumotlarini o'rganish shuni

ko'rsatdiki, shaxsiylashtirilgan ta'lim olgan o'quvchilar bir o'lchovli ta'lim yondashuvidagilarga nisbatan o'zlarining matematik bilim darajasi 45% ga yaxshilangan. O'qituvchilarning fikr-mulohazalari o'quvchilarning o'ziga xos ta'lim ehtiyojlarini qondirish uchun o'qitish strategiyalari moslashtirilganda o'quvchilarning qoniqish va ishonch darajasining 50% ga oshishini ta'kidladi.

5. Samarali o'qitish usullarining umumiy ta'siri. Umuman olganda, natijalar samarali o'qitish usullarini qo'llash va iqtisodchi talabalar uchun yaxshilangan matematik natijalar o'rtasidagi ijobiy bog'liqlikni ko'rsatadi. Bir nechta baholash ko'rsatkichlari bo'yicha o'quvchilar faoliyatini tahlil qilish innovatsion o'qitish strategiyalarini amalga oshirishdan so'ng matematik bilim darajasining umumiy o'sishi 30% ni ko'rsatdi. Bundan tashqari, talabalar va o'qituvchilarning fikr-mulohazalari talabalarning faolligi, tanqidiy fikrlash qobiliyatlari va muammolarni hal qilish qobiliyatlari sezilarli darajada yaxshilanganligini ta'kidlab, iqtisodiy ta'lim kontekstida samarali o'qitish usullarining matematik ta'lim natijalariga o'zgartiruvchi ta'sirini ta'kidladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ushbu maqolada muhokama qilingan samarali usullar iqtisod talabalari uchun matematikani o'rganish natijalarini yaxshilash uchun innovatsion va talabalarga yo'naltirilgan o'qitish amaliyotini joriy etish muhimligini ta'kidlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Fayzullayev S. et al. SHORT TERM LIFE INSURANCE MODELS //Science and Innovation. – 2022. – T. 1. – №. 3. – C. 146-149.
2. Nematov A. et al. EXACT INTEGRALS IN THE ECONOMY //Science and Innovation. – 2022. – T. 1. – №. 3. – C. 293-295.
3. Fayzullayev S. “SOF YASHASH MUDDATI UCHUN SUG‘URTA” TO‘LOVLAR MATEMATIK MODELINING TAHLILI //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. A4. – C. 263-265.
4. O'G'Li F. S. E. et al. Iqtisodiyotda aniq integrallar //Science and innovation.

– 2022. – Т. 1. – №. А3. – С. 293-295.

5. Erkin o'g'li F. S. KASODGA UCHRASH EHTIMOLINING TAQRIBIY HISOBLASH TAHLILI.